

Nationalregnskab og arbejdsløshed

Fremgang i økonomien – usikkerhed om vending på arbejdsmarkedet

Nye nationalregnskabstal bekræfter, at der fortsat er fremgang i dansk økonomi. Der var pæn vækst i 1. kvartal 2010 og en overraskende om end mindre fremgang i beskæftigelsen. Tallene er glædelige, men der er fortsat stor usikkerhed omkring styrken i opsvinget og vendingen på arbejdsmarkedet.

af Arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted &**
Chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

1. juni 2010

Analysens hovedkonklusioner

- BNP steg med 0,6 pct. i 1. kvartal 2010, hvilket var mere end ventet. Udviklingen var trukket af en stor stigning i eksporten samt en pæn fremgang i det private forbrug. Det offentlige forbrug voksede fortsat, mens investeringerne trak ned i BNP.
- Sammenlignet med vores martsprognose peger de nye tal isoleret set på lidt højere vækst for 2010. I prognosen forventede vi en gennemsnitlig vækst i 2010 på $\frac{3}{4}$ pct. Med den forventede kvartalsprofil fra prognosen for BNP gennem resten af 2010 får vi en samlet vækst for hele året på godt 1,1 pct. Skal vi for hele året ramme en samlet vækstrate på 1,7 pct., skal de sidste tre kvartaler have en vækst pr. kvartal på hele $\frac{3}{4}$ pct.
- Beskæftigelsen viste overraskende en mindre fremgang i 1. kvartal 2010. Udviklingen er dog trukket af den offentlige beskæftigelse. Om de seneste tal er udtryk for en begyndende vending på arbejdsmarkedet, mener vi er for tidligt at konkludere. Er det faktisk tilfældet, at arbejdsmarkedet vender nu, får vi dog ikke indhentet de senere års produktivitetsefterslæb. Det kan så modsat betyde, at det kommer til at tage længere tid, før vi for alvor får en fremgang på arbejdsmarkedet igen.
- I erhvervene var der fortsat nedgang inden for bygge- og anlægssektoren, mens handel, transport og kommunikation samt det offentlige havde fremgang.
- Opsvinget er fortsat skrøbeligt, og vendingen på arbejdsmarkedet må forventes at blive svag. Derfor mener vi, man skal passe meget på med at stramme finanspolitikken allerede næste år.

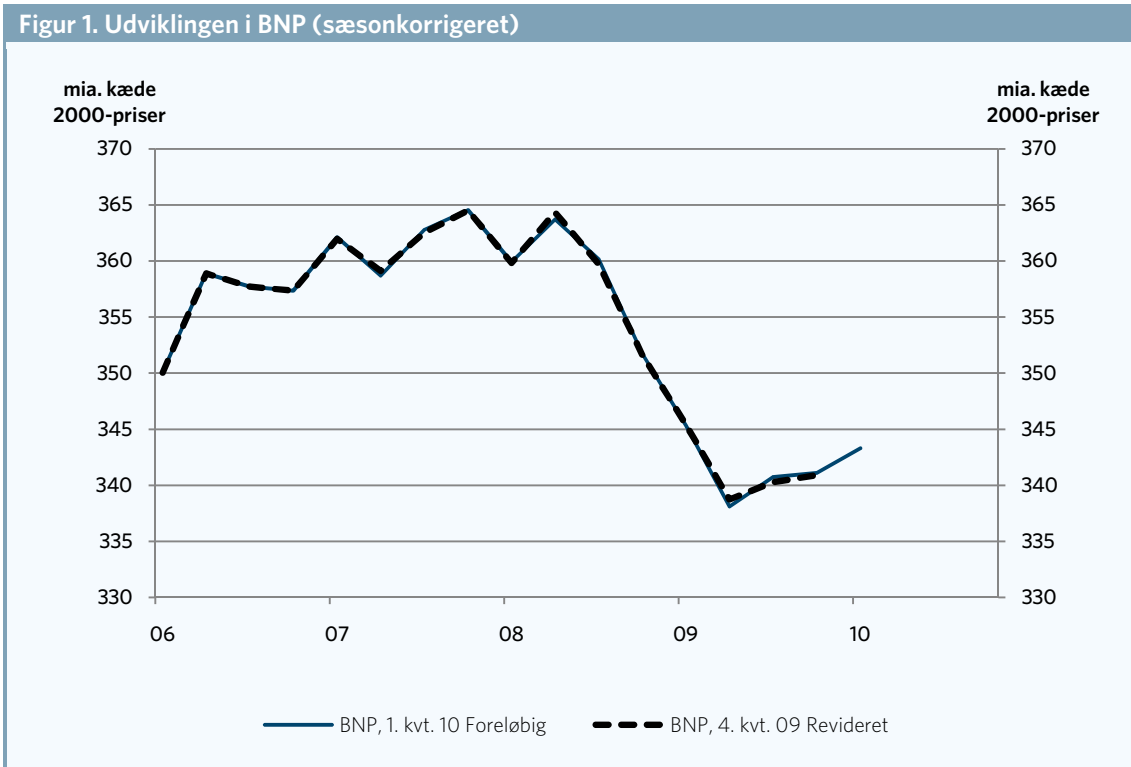
Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Mobil 28424272
fip@ae.dk

Kommunikationschef
Janus Breck
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Fremgang i økonomien - usikkerhed om vendingen på arbejdsmarkedet

De foreløbige nationalregnskabstal for 1. kvartal 2010 viser fremgang i dansk økonomi. BNP steg i 1. kvartal 2010 med 0,6 pct. sammenlignet med 4. kvartal 2009, sæsonkorrigeret. Det viser figur 1. Den relativt pæn vækst - der ligger lidt over normalen - kan dog være positivt påvirket af påskens placering. Man kan i flere andre statistikker konstatere store stigninger i marts måned og så efterfølgende stor fald i april måned, selv efter sæsonkorrektion. På den anden side kan den kolde vinter have trukket ned i aktiviteten for bygge- og anlægssektoren.

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Sammenlignet med 1. kvartal 2009 sidste år ligger BNP 0,6 pct. lavere i 1. kvartal 2010. Som det fremgår af figur 1, er der således stadig lang vej op til det niveau, BNP havde, inden den økonomiske krise satte ind i 2008.

Sammenlignet med forventningerne i vores marts prognose peger de nye tal isoleret set på lidt højere vækst for 2010. I prognosen forventede vi en gennemsnitlig vækst i 2010 på ¾ pct. Med den forventede kvartalsprofil fra prognosen for BNP gennem resten af 2010, får vi en samlet vækst for hele året på godt 1,1 pct.

Skal vi for hele året ramme en samlet vækstrate på 1,7 pct., som mange prognoser regner med nu, skal vi de sidste tre kvartaler have en vækst pr. kvartal på ¾ pct. Det er noget mere end normal vækst og kræver, at dansk økonomi vedvarende kommer op i et højere gear, end det vi har set i 1. kvartal.

Tabel 1 nedenfor giver et billede af, hvordan væksten er sat sammen i 1. kvartal 2010, og der sammenlignes med AEs seneste prognose for hele året 2010.

Tabel 1. Nationalregnskabstal 2009

	4. kv. 09- 1. kv. 10, sk	1. kv. 09- 1. kv. 10, sk	2009 - 2010 (AE)
	-----Pct. realvækst (kæde)-----		
Privat forbrug	1,1	1,7	2,0
Offentligt forbrug	0,5	2,2	1,0
Boliginvesteringer	0,5	-12,4	-10,0
Maskininvesteringer, software mv.	-5,5	-20,5	-9,0
Bygninger og anlæg ex. bolig	-3,4	-16,8	-2,5
Lagerinv. (inkl. diskrepans) ¹⁾	0,1(-0,4)	0,2(0,6)	0,9
Eksport	3,6	1,2	1,7
- varer	1,1	0,1	2,3
Import	1,6	-0,9	2,0
- varer	-0,6	-3,8	3,0
BNP	0,6	-0,6	0,7
	----- 1.000 personer -----		
Beskæftigelse	2	-103	-74

Anm.: De første søjler er baseret på sæsonkorrigerede tal. AEs prognose viser grundforløbet.

¹⁾ Bidrag til BNP-væksten.

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Væksten i 1. kvartal 2010 var især trukket af en stor stigning i eksporten samt fremgang i det private forbrug. Det offentlige forbrug bidrog også positivt til væksten, mens investeringerne trak ned.

Det private forbrug voksede med 1,1 pct. og dermed betydeligt mere end normalen. Det var et stigende bilkøb og til dels køb af varer, der trak udviklingen, mens forbruget af tjenester mv. faldt. Netop udviklingen i det private forbrug kan være påvirket af påskens placering, der lå i 2. kvartal i år.

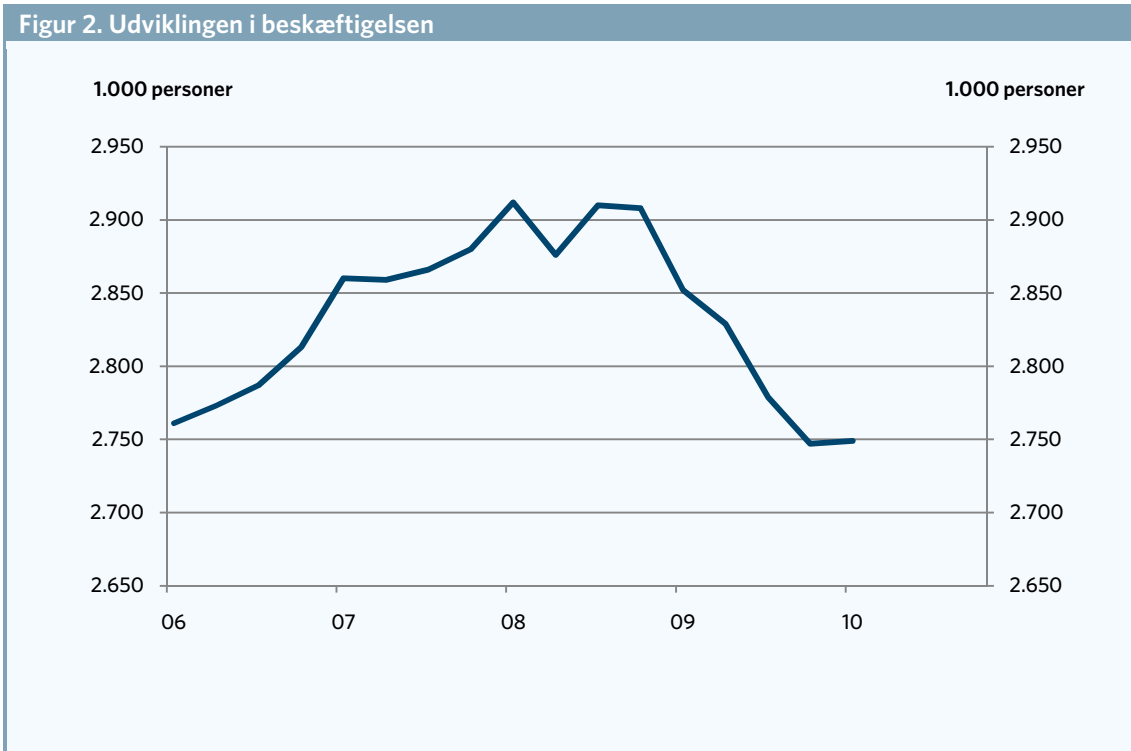
Investeringerne trak samlet set ned i BNP i 1. kvartal 2010. Maskininvesteringer, software mv. samt bygge- og anlægsinvesteringerne ud over boligbyggeri faldt således ret markant i 1. kvartal 2010. Maskininvesteringerne var påvirket negativt af et mindre køb af skibe, fly og boreplatforme. Boliginvesteringerne steg noget overraskende, omend marginalt. Endelig bidrog lagrene isoleret set kun en smule til væksten i 1. kvartal 2010. Der nedbrydes stadig lagre om end mindre end sidste år.

Eksporten voksede med 3½ pct. i 1. kvartal 2010 og dermed betydeligt mere end ventet. Det var dog tilsyneladende især tjenesteeksporten, der trak udviklingen, idet vareeksporten i faste priser kun voksede 1,1 pct. Importen voksede 1,6 pct. i 1. kvartal omkring det ventede. Også her trak tjenesterne op, mens der var et direkte fald i importen af varer på godt ½ pct. Samlet bidrog udenrigshandlen isoleret set til BNP-væksten med godt 1 pct.enhed i 1. kvartal 2010.

De nye tal peger på, at vi for hele 2010 får en økonomisk vækst, der ligger lavere end normalvæksten på 1½-2 pct. Skal vi op på normalvækst, skal væksten ligge meget højt resten af året - det tvivler vi fortsat på vil ske. Der er stadig overkapacitet i de danske virksomheder og et underdrejet boligmarked, vil fortsat trække ned i investeringerne i nye maskiner, boliger, bygninger osv.

Overraskende fremgang i beskæftigelsen

Efter et kæmpe fald i beskæftigelsen gennem 2009, peger de foreløbige nationalregnskabstal overraskende på en marginal stigning i beskæftigelsen på 2.000 personer fra 4. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010. Det viser figur 2. Opbremsningen stemmer på den ene side fint overens med de arbejdsløshedstal, vi har set, men harmonerer ikke med de beskæftigelsesindikatorer, der ligger for de tre private hovederhverv. Se figur 3 nedenfor. Dykker man ned i tallene, ser man dog, at udviklingen er drevet af en fremgang i den offentlige beskæftigelse.

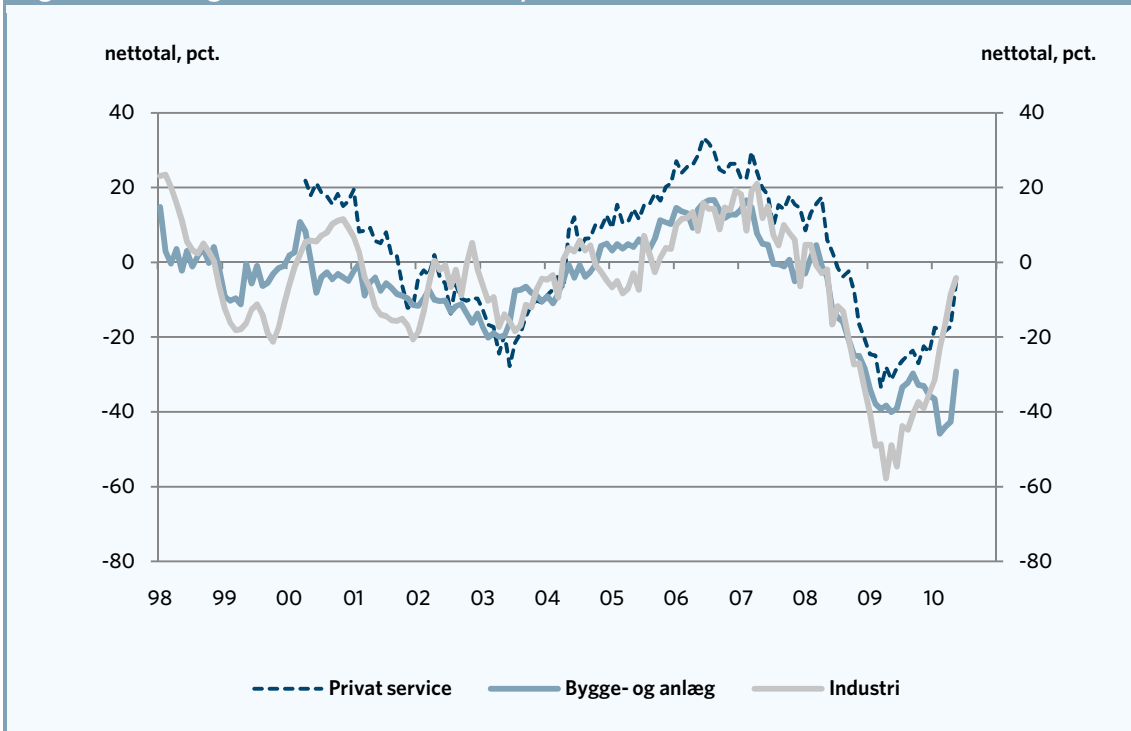

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Om de seneste tal er udtryk for en reel vending på arbejdsmarkedet, mener vi er for tidligt at konkludere. I lyset af det store aktivitetsfald vi havde sidste år og ikke mindst, at produktiviteten i dansk økonomi er faldet de seneste tre år, burde der være et fortsat nedadgående pres på det danske arbejdsmarked. Når det er sagt, så har der de seneste tre kvartaler været en vækst, der under normale omstændigheder kunne trække gang i arbejdsmarkedet. I lyset af vendingen i den økonomiske aktivitet kommer opbremsningen på arbejdsmarkedet dog hurtigt.

Der går normalt to til tre kvartaler, fra vi får normal vækst, til vi ser det forplante sig på arbejdsmarkedet. Er det faktisk tilfældet, at arbejdsmarkedet er vendt, får vi dog ikke indhentet de senere års produktivitetsefterslæb i det ventede omfang. Det kan så modsat betyde, at det kommer til at tage længere tid, før vi for alvor får en fremgang på arbejdsmarkedet igen.

Figur 3. Beskæftigelsesindikatorer for de tre private hovederhverv

Anm.: Indikatorerne afspejler virksomhedernes vurdering af den faktiske beskæftigelse i måneden og de foregående to måneder frem til og med maj 2010. AEs sæsonkorrektion.

Vækst og beskæftigelse på erhverv

Egenproduktionen målt ved BVT - dvs. BNP ekskl. indirekte skatter, subsidier mv. - viste en stigning på ½ pct. det seneste kvartal. Fra 1. Kvartal 2009 til 1.kvartal 2010 er BVT faldet med 0,8 pct. Som tabel 2 viser dækker det dog over nogle store orskelle på tværs af dansk erhvervsliv, hvor nogle erhverv har haft store aktivitetsfald, mens andre erhverv faktisk har haft fremgang.

Tabel 2. Erhvervsudvikling - vækst og beskæftigelse

	BVT		Beskæftigelse		
	4.kvt.2009-1.kvt. 2010	1.kvt.2009-1.kvt.2010	4.kvt.2009-1.kvt. 2010	3. kv. 08-1. kv.10	
	Realvækst (pct.)		1.000 pers	1.000 pers.	Pct.
I alt	0,5	-0,8	-161	-5,5	-161
Landbrug mv.	-0,4	-4,4	-3	-3,8	-3
Råstofudvinding, industri, energi	0,3	-3,5	-57	-13,8	-57
Bygge- og anlæg	-1,7	-15,3	-34	-17,9	-34
Handel mv-, transport og kommunikation	2,8	-1,0	-49	-6,5	-49
Finansiering mv. boligbenyttelse, udlejning og forretningsservice	-1,6	1,0	-35	-7,3	-35
Offentlige og personlige tjenester	1,5	2,3	16	1,6	16

Anm: Sæsonkorrigerede tal.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Målt på udviklingen fra 1.kvartal 2009 til 1.kvartal 2010 har bygge- og anlægssektoren været hårdest ramt hvor BVT faldt med 15,3 pct.. Herefter følger landbruget og Industrien inkl. råstofudvikling og energi, hvor BVT faldt hhv. 4,4 pct. og 3,5 pct. Modsat var der fortsat pæn fremgang inden for finansiering mv., samt inden for offentlige og personlige tjenester.

Vækstbilledet afspejler sig også i beskæftigelsesudviklingen. De erhverv der det seneste år har haft de største fald i egenproduktionen er typisk også de erhverv, som fra arbejdsmarkedets toppunkt i 2008 til 1.kvartal 2010, har haft de største fald i beskæftigelsen. Det gælder industrien (inkl. råstofudvinding og energi), hvor beskæftigelsen er faldet med 13,8 pct. (57.000 personer) og det gælder bygge- og anlægssektoren hvor beskæftigelsen er faldet 17,9 pct. (34.000 personer). Handel kommunikation mv. samt Finansiering mv. har fra 3.kvartal 2008 frem til 1.kvartal 2010 mistet hhv. 6,5 pct. af beskæftigelsen (49.000 personer) og 7,3 pct. af beskæftigelsen (35.000 personer)

Det seneste kvartal har der været tegn på bedring for industrien (inkl. råstofudvinding og energi), hvor beskæftigelsen er steget med 2.000 personer samt handel, mv., kommunikation og transport, hvor beskæftigelsen er steget med 3.000 personer. Beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren falder dog fortsat her i 1.kvartal 2010, hvor beskæftigelsen er faldet med 9.000 personer og samlet er den private beskæftigelses således faldet med ca. 6.000 Samlet set er beskæftigelsen dog steget med 2.000 personer det seneste kvartal, hvilket skal ses i lyset af, at beskæftigelsen i Offentlige og personlige tjenester er steget med 7.000 personer.

AE advarer fortsat mod stramning i 2011

Opsvinget er fortsat skrøbeligt og vendingen på arbejdsmarkedet tegner svag. Derfor mener vi man skal passe meget på med at stramme finanspolitikken allerede næste år. Det regeringen lægger op til med sin spareplan, er en stramning af finanspolitikken, der kun er set større i forbindelse med "kartoffelkuren" i midten af 80'erne. Forskellen mellem den gang og nu, er at vi i dag har en underafkølet økonomi med masser af ledig kapacitet, mens man den gang kunne tale om overophedning. Regeringen bør vente med at stramme finanspolitikken, til der er kommet ordentlig gang i hjulene og vi har fået en markant vending på arbejdsmarkedet.